

IZBORNOM VE U FILOZOFSKOG FAKULTETA U BEOGRADU

Izorno ve e Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, odlukom od 27. 06. 2013 . godine, izabralo nas je u komisiju za pripremu izveštaja o kandidatima prijavljenim na konkurs i za predlaganje kandidata za izbor (reizbor) u zvanje **vanrednog profesora** za užu nau nu oblast ARHEOLOGIJA, za kandidatkinju dr Stašu Babi , koja se prijavila na konkursni oglas Filozofskog fakulteta u Beogradu, objavljen 26. 06. 2013. godine u listu »Poslovi«. Uz prijavu, na uvid je predala i slede e dokumente:

- biografiju
- bibliografiju
- kopiju doktorske diplome

Pošto smo se upoznali s navedenom dokumentacijom, donosimo slede e

MIŠLJENJE

Staša Babi ro ena je 1962. godine u Beogradu, gde je završila osnovnu školu i gimnaziju. Na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu diplomirala je 1986. na Odeljenju za arheologiju, a na istom Fakultetu i Odeljenju odbranila je 1989. magistarski rad (mentor prof. dr Aleksandrina Cermanovi - Kuzmanovi), kao i doktorsku tezu (mentor akademik Milutin Garašanin).

Godine **1986.** primljena je kao **asistent pripravnik** na Odeljenje za arheologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu, na Katedru za klasi nu arheologiju, a **1990.** izbrana je u zvanje **asistenta**. U zvanje **docenta** izabrana je **1998.** godine, a reizabrana u isto zvanje **2003.** godine. U zvanje **vanrednog profesora** izabrana je **2008.** godine.

Staša Babi je od **2005.** do **2011.** godine bila rukovodilac projekta *Interkulturalna komunikacija u paleobalkanskim društvima*, Filozofskog fakulteta u Beogradu, a od 2011. je saradnik na projektu *Arheološka kultura i identitet na zapadnom Balkanu* Filozofskog fakulteta u Beogradu. Od 2001. do 2005. godine bila je potpredsednik Upravnog odbora *Alternativne akademske obrazovne mreže Beograd*, na kojoj je, u tom periodu, vodila više kurseva.

Držala je predavanja na univerzitetima u Londonu (*School of Slavonic and Southeast European Studies, University College London, Great Britain: 2002. i 2007.*), Daremu (*Department of Archaeology, University of Durham, Great Britain: 2001, 1999*), Kembridžu (*Department of Archaeology, University of Cambridge, Great Britain: 1999*), Ljubljani (*Department of Archaeology, University of Ljubljana, Slovenija: 1999, 2008, 2009.*), Blagoevgradu (*American University in Bulgaria, Blagoevgrad, Bulgaria: 1996*), Hajdelbergu (*Institut für Ur- und Frühgeschichte, Heidelberg, Germany: 1990*). Tako e je u estvovala na više me unarodnih i doma ih nau nih skupova, od kojih treba ista i one održane **posle izbora u zvanje vanrednog profesora:** *Fourth International Congress on Black Sea Antiquities*, The University of Melbourne, Istanbul University, Istambul, Turska (2009); *The 31st Annual Conference of the Theoretical Archaeology Group*, Durham University, Department of Archaeology, Durham, Great Britain (2009); *The 16th Annual Conference of the European Association of Archaeologists*, The Hague, Netherlands (2010); *The 17th Annual Conference of the European Association of Archaeologists*, Oslo, Norway (2011); *Fingerprinting the Iron Age – Integrating South Eastern Europe into the Debate*, University of Cambridge, Great Britain (2011); *Imperialism and Identities at the Edges of the Roman World*, Filozofski fakultet, Beograd – Istraživa ka stanica Petnica, Valjevo (2012); *Srpska arheologija izme u teorije i injenica*, Filozofski fakultet, Beograd (2013).

Staša Babi je bila na studijskim boravcima u Atini i Solunu od oktobra 1991. do maja 1992. (stipendija Ministarstva kulture republike Gr ke), kao i u dva maha na univerzitetu u Daremu (oktobar 2000 – februar 2001: *British Council Chevening Scholarship Scheme*, Durham University Department of Archaeology, Great Britain; maj 2006: *Curriculum Development Program*, WUS, Durham University Department of Archaeology, Great Britain). U estvovala je na više arheoloških terenskih projekata, od kojih bi trebalo posebno spomenuti iskopavanja lokaliteta Kale – Krševica (u organizaciji Arheološkog instituta iz Beograda, 2000 – 2002. godine), kao i iskopavanje lokaliteta Klisura- Kadi a Brdo (Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovina, Sarajevo, 1986 - 1991.)

Posebna oblast delovanja Staše Babi je reforma visokog obrazovanja, emu je u proteklm godinama posvetila mnogo vremena, pažnje i truda. Svojim stru nim radovima, ekspertskim izveštajima i izlaganjima iz ove oblasti, kao i direktnim angažovanjem u organizaciji i radu konferencija, skupova i okruglih stolova, umnogome je doprinela kvalitetnijoj

reformi visokog školstva u nas. Vredno je spomenuti neka od njenih izlaganja i radova iz ove oblasti: *The Role of Universities in Regional Cultural Development, Council of Europe* - autor ekspertskeg izveštaja i preporuka, novembar 2007; *University Heritage Project, Savet Evrope*, Strazbur – član ekspertskeg tima, novembar 2002; *14th Annual Conference of European Association for International Education*, Porto, Portugalija – izlaganje, septembar 2002; *Higher Education in Europe - Developments and Trends*, AAEN, Council of Europe, Conference of Rectors of Europe, Ministarstvo prosvete Republike Srbije -izlaganje, predsedavajući plenarnog skupa, mart 2001; *Annual Meeting of the Directorate of Higher Education and Research*, Savet Evrope, Strazbur – izvestilac, Mart 2000. Kao član radne grupe za akreditaciju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu (**2008-2009**) kolegkinica Babić je dala veliki doprinos reformi nastave na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Od **2012.** je član radne grupe za kontrolu kvaliteta, *TEMPUS Programme Project BIHERIT – Curricular reform of heritage sciences in Bosnia and Herzegovina*. Trenutno je predsednik Komisije za nastavu Filozofskog fakulteta, kao i upravnik Odeljenja za arheologiju. Član je Upravnog odbora Arheološkog instituta u Beogradu, član redakcije časopisa Evropske asocijacije arheologa *European Journal of Archaeology*, kao i redakcije *Zbornika Narodnog muzeja* u Beogradu.

Kandidatkinja trenutno predaje više kurseva na osnovnim, master i doktorskim studijama na Odeljenju za arheologiju Filozofskog fakulteta: *Klasika na arheologija Grčke – istorija discipline; Klasika na arheologija Grčke – hronologija i stil, Arheologija i pisani izvori; Nastanak i razvoj polisa; Grci i drugi – kolonizacija, helenizacija; Grčko nasleđe u savremenoj srpskoj kulturi; Klasika na arheologija i antropologija, Arheologija identiteta; Klasika na arheologija Grčke – postkolonijalna perspektiva; Arheologija pejzaža; Arheologija razmene i trgovine*. Za kurs *Klasika na arheologija i antropologija* dobila je 2007. godine nagradu *Certificate of Excellence in Methodology, Curriculum Development Program*, WUS Austria. Uvidom u evaluacije doc dr. Staše Babić, članovi Komisije upoznali su se s visokim ocenama kojim su studenti ocenili njen pedagoški rad.

Posle izbora u zvanje **vanrednog profesora 2008.** naučni rad Staše Babić bio je usmeren na nekoliko značajnih arheoloških tema koje se tiču teorijskih problema usmerenih na ulogu arheologije u savremenom svetu, a posebno u Srbiji i njenom okruženju, na pitanja identiteta u arheološkoj interpretaciji, te preispitivanja i novog sagledavanja “klasičnih uzora” koji su još od XVIII veka smatrani osnovom arheologije. Prva od tih tema, koja se nastavlja na njena ranija

istraživanja, usmerena je na promene arheoloških paradigmi u Srbiji u proteklih nekoliko decenija i odjeke ovih novina u našoj naučnoj zajednici. Tom problemu posvećeni su radovi *Jezik arheologije II, ili: Kako sam preživela promenu paradigme* (2009), *Šta je još istorija arheologije?* (2010), kao i referati na međunarodnim i domaćim naučnim skupovima *Timor Theoriae – The Case of Serbia* (Durham 2009); *Close-Reading, The Prehistory of the Yugoslav Lands* (Oslo 2011) i *Kakva nam arheologija treba?* (Beograd 2013). Suštinu ovih teorijskih problema, Staša Babić jasno obrazlaže u radu *Jezik arheologije II ili Kako sam preživela promenu paradigme*, gde u najboljoj tradiciji postprocesne arheologije, pruža ličnu uvid u recepciju najvažnijih arheoloških teorijskih paradigmi u Srbiji. Ovaj rad predstavlja značajan prilog istoriji ideja srpske arheologije (pa i drugih društvenih disciplina), kao i svojevrstan teorijski izmak koji omogućava da se srpska arheologija jasnije i celovitije sagleda. U situaciji, gde je glavni tok srpske arheologije dosledno i ateorično ostajao u jednoj lokalnoj varijanti ležerno shvaćene kulturno-istorijske paradigme (koja, pritom, ni sama nije bila shvaćena kao teorijska pozicija, već kao „normalna arheologija“), Staša Babić ističe koliko je bilo teško izboriti se, pre svega, za prihvatanje ideje da nema arheologije (pa ni druge discipline) bez teorijskih postavki. Ono što ovaj rad čini nadasve značajnim je sumorna činjenica da je srpska arheologija u svom najmasovnijem (ali ne nužno i najznačajnijem i najboljem) korpusu, teorijski zakržljala do te mere da čak do skora nije ni prepoznavala najosnovnije (i teorijski sukobljene) škole - procesne i postprocesne - koje su obeležile arheologiju druge polovine XX veka.

Sličnu ideju Staša Babić uspešno razvija i u radu *Šta je još istorija arheologije?* gde, kroz konstruktivistiku i kritičku analizu ukazuje na značaj istraživanja arheoloških ideja u modernom svetu, a posebno na činjenicu na koji su arheološke interpretacije u pojedinim sredinama (recimo u Srbiji) bile pod uticajem globalnih arheoloških paradigmi, ali i lokalnog istorijskog konteksta istorije i ideologije. Zaključuje da je rad na kritici kojej istoriji srpske arheologije veoma dragocen doprinos pisanju globalne istorije discipline, te da međuzavisnost društvenog konteksta i teorije i prakse arheologije može imati veoma raznolike oblike i lokalnih iskustava. Ističe da odnosi koji vladaju u globalnoj arheološkoj zajednici odlikavaju šire globalne i lokalne odnose, u današnjem svetu i da iz ovakvog stanja stvari arheolozi stvaraju narative o prošlosti.

Druga grupa radova posvećena je problemu interpretacije identiteta u arheologiji. Tako u radu *Prošlost kao Drugi – Drugi kao prošlost* (2010) Staša Babić, u postmodernom i postprocesnom, konstruktivističkom ključu u interpretativnih arheologija, veoma uspešno sprovodi

kriti ko i refleksivno preispitivanje pojma *drugosti* u arheologiji, antropologiji i istoriji. Posebno se kriti ki osvr e na problem prevo enja zna enja u ovim disciplinama sa stanovišta postkolonijalne arheologije, te razmatra koncept prou avanja *drugoga*, koji je zajedni ki imenitelj, i moglo bi se re i grupni praroditeljski greh triju zasebnih, ali ipak srodnih disciplina: arheologije, antropologije i istorije. Polaze i od veoma zanimljivog podatka da je re „teorija“, u jednom od svojih iskonskog zna enja podrazumevala i putovanje i posmatranje, da bi se stekla mudrost, autor govori o teoriji kao o praksi neraskidivo povezanoj sa posmatranjem i uranjanjem u svet *drugoga* još od anti kih vremena. Staša Babi zaklju uje da bi u proces prevo enja kulturnog zna enja i intepretacije u navedenim disciplinama trebalo uklju iti otvaranje, dijalog , mešanje i decentriranje što bi omogu ilo produktivan dijalog me u disciplinama, koje ne samo da su povezane zajedni kom istorijom, ve i zajedni kom zapitanoš u nad *drugim*.

O pitanjima identiteta Staša Babi piše i u radu *Arheologija i etnicitet* (2010) gde razmatra jedno od najvažnijih teorijskih pitanja arheologije dvadesetog veka: odnos arheoloških nalaza, problemati nog termina *arheološka kultura*, i etnosa. Ona u ovom radu kriti ki i refleksivno preispituje istoriju ideja identiteta u arheologiji s posebnim osvrtom na srpsku arheologiju, te ita kulturno-istorijsku paradigmu i njenu nacionalnu i ideološku zloupotrebu u arheološki postprocesnom, konstruktivistikom postmodernom klju u . Konstatuje da je u savremenoj srpskoj arheologiji još uvek, posle svih teorijskih promena, veoma prisutna kulturno-istorijska opsednutost etno-kulturnim tuma enjima. Ona se ne ose a samo u praistorijskoj i srednjovekovnoj, ve – kako Staša Babi dobro uo ava – i u klasi noj arheologiji, te zaklju uje da etno-kulturni metod kulturno-istorijske arheologije i pojam arheološke kulture kao kolektivnog identiteta, neminovno vode u projekciju modernog modela nacionalne države. Problemima razli itih identiteta i njihove interpretacije u arheologiji Staša Babi posve uje i svoje referate na uglednim me unarodnim nau nim skupovima: *Imperialism and Identities at the Edges of the Roman World* (Beograd –Valjevo 2012) i *Identity, integration, power relations and the study of the European Iron Age: implications from Serbia* (Cambridge 2011).

Tre a važna grupa radova Staše Babi ti e se kriti kog preispitivanja interpretacija klasi ne arheologije. Tako u radu *Klasi ni uzori i kako ih ste i. Prilog razmišljanju o ulozi klasi ne starine u obrazovanju*, piše o narativu o klasi noj Gr koj, kao izvoristu najviših estetskih i eti kih na ela, što predstavlja jedno od klju nih uporišta moderne evropske kulture. isti e da se težište tog narativa promenilo od XVIII veka i vremena Vinkelmana i Humbolta, te

da je od ideje o slobodi pojedinca preneto je na ideju o superiornosti kultura i pojedinaca koji raspolazu znanjem o klasi noj starini. Staša Babi stoga razmatra mogu nosti druga ije artikulacije ovog segmenta evropske baštine u obrazovanju, posebno naglašavaju i višeslojnost i višezna nost klasi nih uzora. Isti e da je slika anti ke Gr ke koju baštinimo od kraja XVIII veka prošla kroz, na prvi pogled neprimetne, ali duboke i suštinske transformacije. Za eta kao romanti arski slobodarski ideal, postala je klju ni sastojak državnog programa obrazovanja, da bi najzad prerasla u simboli ki monopol društvene elite. Zaklju uje da u dijalogu sa klasi nom baštinom možemo da saznamo poreklo mnogih svojih uverenja i put kojim su do nas došla, kao i da ujemo glasove Drugih kroz prostor i vreme, koji mogu zaokupiti našu pažnju na neo ekivane na ine i otvoriti nove puteve saznanja.

Problemu ponovnog sagledavanja klasi nih tema u savremenoj arheologiji, Staša Babi posve uje i *referate Attributing things Greek – Ancient perceptions and perceptions of antiquity* (Istambul 2009), kao i *Ancient Greece – Cradle of Homosexuality?*(Hague 2010). Svojoj, ranije obra ivanoj temi, kneževskim grobovima, starijeg gvozdenog doba na centralnom Balkanu, me utim, Staša Babi se vra a u radu *Doni dal sud. Contatti culturali tra i Balcani centrali e il mondo greco nel VI e V secolo a.C* (2010) gde proširuje lepezu interpretativnih modela kulturnih kontakata izme u gr kog sveta i centralnog Balkana gvozdenog doba, kao i kulturnih promena koje su bile rezultat tih dodira. Staša Babi je u ovom radu posvetila veliku pažnju novijem teorijskom i metodološkom utemeljenju svojih prou avanja: od analize raspoloživih izvora podataka, preko definisanja osetljive granice i “ni ije zemlje” izme u praistorijske i klasi ne arheologije, sagledavanja dometa pisanih i arheoloških izvora, pa sve do opštih antropoloških okvira istraživanja i analize klju nih pitanja za njenu temu interesovanja - razmenu kao inioca kulturne promene.

Radovi koje je koleginica Babi , od izbora u zvanje vanrednog profesora objavila u nizu uglednih me unarodnih i doma ih asopisa, kao i referati na brojnim prestižnim me unarodnim i doma im skupovima dosledno prate njenu istraživa ku orijentaciju i ine konzistentan istraživa ki korpus, koji je po svom karakteru gotovo jedinstven u našoj arheologiji. Štaviše, zna aj njenih radova prevazilazi lokalne okvire te se u inostranim recenzijama radova Staše Babi isti e njen me unarodni renome uglednog istraživa a.

U pedagoškom radu, Staša Babi je istaknuti i izvršno evaluirani predava na Odeljenju za arheologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu, posve ena i savesna u nastavi i mentorskom

radu. Njen doprinos kurikularnoj reformi na Odeljenju za arheologiju je od izuzetnog značaja, kao i njeno aktivno angažovanje na poslovima upravnika Odeljenja za arheologiju i Predsednika Nastavne komisije Filozofskog fakulteta.

Iz svih ovih razloga, smatramo da prof. dr Staša Babić svojim naučnim i pedagoškim doprinosom ispunjava uslove za reizbor u zvanje **vanrednog profesora**.

U Beogradu 12. avgusta 2013.

ČLANOVI KOMISIJE:

DR ALEKSANDAR PALAVESTRA,
REDOVNI PROFESOR
Odeljenja za arheologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu

DR DUŠAN MIHAILOVIĆ,
VANREDNI PROFESOR
Odeljenja za arheologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu

DR PREDRAG NOVAKOVIĆ,
VANREDNI PROFESOR
Odeljenja za arheologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani